

IYR Löytömäki Stiina(TEM)

31.03.2021
JULKINEN

Asia

Päätös yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjojen tulkinnasta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopassa on pitkään tavoiteltu patenttijärjestelmän uudistusta. Tiiviimmässä yhteistyössä 25 EU:n jäsenvaltion kesken on sovittu eurooppalaisesta patenttijärjestelmäuudistuksesta, jonka myötä eurooppapatentille voitaisiin rekisteröidä yhtenäinen suoja ja jonka myötä patenttia koskevat oikeudenkäynnit käytäisiin yhdessä tuomioistuimessa. Järjestelmään liittyy jäsenvaltioiden välinen kansainvälinen sopimus yhdistetystä patenttituomioistuimesta (jäljempänä ”patenttituomioistuin sopimus”), ja siihen liittyvät pöytäkirja patenttituomioistuin sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ja pöytäkirja yhdistetyn patenttituomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista (jäljempänä ”erioikeuspöytäkirja”). Sopimukset eivät ole vielä tulleet kansainvälisesti voimaan, ja muun muassa Iso-Britannian EU-ero on aiheuttanut tulkintakysymyksiä, jotka ovat viivästyttäneet sopimusten voimaantuloa.

Erioikeuspöytäkirjassa ja väliaikaisen soveltamisen pöytäkirjassa on voimaantulon edellytykseksi asetettu nimenomaisesti Iso-Britannian ratifiointi. Jotta Britannian EU-ero ei muodostuisi esteeksi sopimuksen voimaantulolle, patenttituomioistuin sopimuksen valmistelukomiteassa (Preparatory Committee) on ehdotettu, että osapuolivaltiot vahvistaisivat yhteisymmärryksen pöytäkirjojen tulkinnasta, jonka mukaan pöytäkirjoja tulkitaan ilman viittausta Iso-Britanniaan. Sopimusosapuolten yhteinen tulkinta on tarkoitus vahvistaa Coreperin tai neuvoston yhteydessä niin sanotulla neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien välisellä päätöksellä tulkintaa koskevasta yhteisymmärryksestä.

Päätöksen tarkemmasta ajankohdasta ei ole vielä ollut keskustelua jäsenvaltioiden välillä eikä valmistelukomiteassa.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että eurooppalainen patenttijärjestelmäuudistus saadaan voimaan. Suomi voi hyväksyä patenttituomioistuin sopimuksen valmistelukomiteassa (Preparatory Committee) tehdyn ehdotuksen, jonka mukaan eurooppalaisen patenttijärjestelmäuudistuksen voimaan saattamiseksi sopimuksia tulkitaan ilman viittausta Iso-Britanniaan. Tällöin sopimusta ja siihen liittyviä pöytäkirjoja ei olisi tarpeen muuttaa.

Suomi pitää hyvänä, että sopimuksia koskeva yhteinen tulkinta vahvistettaisiin Coreperin tai neuvoston yhteydessä niin sanotulla neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien välisellä päätöksellä tulkintaa koskevasta yhteisymmärryksestä.

Pääasiallinen sisältö

Pitkään valmistellun eurooppalaisen patenttijärjestelmäuudistuksen voimaantulo on viivästynyt useastakin syystä, joista merkittävä on Iso-Britannian päätös erota Euroopan unionista. Patenttituomioistuinsopimuksen 89 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan, kun kolmesta EU-jäsenvaltiosta on ratifioinut sopimuksen, edellyttäen että näihin jäsenvaltioihin kuuluvat ne kolme jäsenvaltiota, joissa oli voimassa suurin määrä eurooppapatentteja sopimuksen allekirjoittamisvuotta edeltäneenä vuonna. Käytännössä sopimuksen voimaantuloon vaadittiin siten alun perin Saksan, Iso-Britannian ja Ranskan ratifioimiskirjan tallettaminen, koska näissä jäsenvaltioissa oli sopimuksen allekirjoittamista edeltävänä vuonna, eli vuonna 2012, suurin määrä eurooppapatentteja voimassa.

Iso-Britannia kuitenkin ilmoitti 20.7.2020 peruuttavansa sitoutumisensa (”withdrawal”) patenttituomioistuinsopimukseen, sen väliaikaista soveltamista koskevaan pöytäkirjaan sekä erioikeuspöytäkirjaan. Eriokeuspöytäkirjassa ja väliaikaisen soveltamisen pöytäkirjassa on voimaantulon edellytykseksi asetettu nimenomaisesti Iso-Britannian ratifiointi – eli pöytäkirjoissa on suora viittaus Iso-Britanniaan. Tästä syystä sopimusten valmistelukomiteassa (Preparatory Committee) on syksyllä 2020 ehdotettu, että osapuolivaltiot vahvistaisivat yhteisymmärryksen pöytäkirjojen tulkinnasta, jonka mukaan sopimuksia tulkitaan ilman viittausta Iso-Britanniaan. Valmistelukomitean yhteisen kannan mukaan patenttituomioistuinsopimuksen 89 artiklaa tulisi tulkita niin kuin Britannia ei olisi ollut EU:n jäsenvaltio sopimusta allekirjoitettaessa. Pöytäkirjoja tulkittaisiin vastaavasti niin, että voimaantulokynnyksen täyttymisessä ratkaisivat kolme ratifiointia ovat niiden kolmen EU-jäsenvaltion, joissa oli eniten voimassa eurooppapatentteja allekirjoittamista edeltävänä vuonna ja jotka vielä nykyhetkellä ovat EU:n jäsenvaltioita. Tällä hetkellä nämä valtiot ovat Saksa, Ranska ja Italia. Tämä tulkinta olisi linjassa EU:n tuomioistuimen lausunnon 1/09 kanssa, jossa EU:ntuomioistuin totesi EU-oikeuden vastaiseksi patenttituomioistuinsopimusluonnoksen, joka sisälsi unionin ulkopuolisten valtioiden mahdollisuuden osallistua järjestelmään. Päätös yhteisestä tulkinnasta koskisi myös patenttituomioistuinsopimuksen 7 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan 2. keskusjaoston toimipaikka on Pariisissa ja sillä on toimipisteet Lontoossa ja Münchenissä.

Tarkoitus on vahvistaa tämä sopimusjäsenvaltioiden yhteinen tulkinta Coreperin tai neuvoston yhteydessä niin sanotulla neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien välisellä päätöksellä tulkintaa koskevasta yhteisymmärryksestä. Valmistelukomitean mukaan tällainen tulkinta voitaisiin katsoa valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 32 ja 33/1980) 31 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi sopimusosapuolten väliseksi sopimukseksi sopimustulkinnasta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien välisen päätöksen tekevät jäsenvaltioiden hallitusten edustajat yhdessä. Tällöin kyse ei ole siitä, että neuvosto käyttäisi unionin toimivaltaa, vaan kyseisessä tapauksessa jäsenvaltiot käyttävät omaa toimivaltaansa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU8-jaoston kirjallinen menettely 26.3.2021-29.3.2021.

Eduskuntakäsittely

Eurooppalaiseen patenttijärjestelmä uudistukseen liittyvä aiempi eduskuntakäsittely:

https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/yhtenaispatentti-ja-yhdistetty-patenttituomioistuimien.aspx

Hallituksen esitys eduskunnalle yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä patenttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 45/2015 vp - EV 68/2015 vp)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Päätöksellä tulkintaa koskevasta yhteisymmärryksestä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Valmistelukomiteassa on keskusteltu, että tässä E-kirjeessä kuvattu neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien välinen päätös olisi tarkoitus tehdä kun kunkin sopimuksen on ratifioinut tarvittava määrä jäsenvaltioita. Tällä hetkellä patenttituomioistuin sopimuksen osalta puuttuu ainoastaan Saksan ratifiointi. Saksan perustuslakituomioistuimen saatua päätökseen sopimuksen perustuslainmukaisuutta koskevan kanteen käsittelyn, Saksan valtiopäivät hyväksyi patenttituomioistuin sopimuksen joulukuussa 2020 tarvittavalla 2/3 määräenemmistöllä. Asiasta on kuitenkin tämän jälkeen tehty perustuslakituomioistuimeen kaksi valitusta, joiden käsittely on kesken. Väliaikaista soveltamista koskevan pöytäkirjan osalta puuttuu vielä Saksan sitoutumisen lisäksi kahden muun jäsenvaltion sitoutuminen, ja erioikeuspöytäkirjan osalta puuttuu Saksan ratifioimiskirjan tallettaminen.

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Stiina Löytömäki (TEM) stiina.loytomaki@tem.fi, puh: 0505919646

EUTORI-tunnus

EU/2020/0130

Liitteet

Viite

Asiasanat	teollisoikeus, yhteisöpatentti, yhteisöpatenttituomioistuin
Hoitaa	TEM, UM
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, VNK, VTV
